

## Van krachtige voorbeelden naar een praktisch instrument

Interview met Frank Crasborn en Wilma Weekenstroo

De Werkgroep Good Practices Werkpleklers verzamelde in 2016 en 2017 meer dan 40 goede praktijkvoorbeelden van samen opleiden. De voorbeelden zijn gebundeld in twee publicaties: *Samen leraren opleiden. Parels uit de praktijk Deel I en Deel II*. Deze reeks good practices riep de vraag op: waar ligt de gemeenschappelijkheid en wat zijn de onderliggende principes? Drie lectoren gingen samen met makers van de good practices op onderzoek uit. Wij spraken met Frank Crasborn (Fontys Lerarenopleidingen Sittard) en Wilma Weekenstroo (Academische Opleidingsschool Oost Nederland).

**Jullie zoektocht naar de rode draad in de goede voorbeelden heeft uiteindelijk geleid tot de ontwikkeling van het [Kijkkader voor praktijken van samen opleiden](#), een handig hulpmiddel om bestaande praktijken van samen opleiden te analyseren en verbeteren of om nieuwe praktijken te ontwerpen. Kunnen jullie wat vertellen over de totstandkoming van dit instrument?**

“De betrokken groep lectoren en schoolopleiders was erg trots op de publicatie van de Parels uit de praktijk I en II, een prachtige bundeling van krachtige voorbeelden van succesvolle (groeps-)

activiteiten voor leraren in opleiding. We vroegen ons af welke les er uit al deze goede voorbeelden te trekken valt voor mensen die nieuwe initiatieven opzetten. In een aantal sessies hebben de lectoren alle 40 good practices daarom op een meta-niveau geanalyseerd. Daaruit bleek dat er altijd drie elementen betrokken zijn bij een succesvolle activiteit: de praktijk, de theorie en de student.

Op basis van deze driehoek hebben we het eerste concept van het kijkkader ontwikkeld. Dat ontwerp is vervolgens in nauwe samenwerking met makers van de good practices (school- en instituutopleiders) in drie rondes verder aangescherpt. Vanuit het uitgangspunt van de verbinding tussen de drie elementen hebben we negen ijkpunten bepaald en daar vragen bij geformuleerd.



De werkgroep met v.l.n.r. Frank Crasborn, Wilma Weekenstroo, Mariëlle Theunissen, Bob Koster en Hans van der Linden (niet op de foto: Aly Jellema en Régie Driessen).

Het resultaat is een kader waarmee elke bestaande of potentiële praktijk van samen opleiden onder de loep genomen kan worden. Doordat het zo goed getest is door mensen uit de praktijk, weten we dat het door opleiders als herkenbaar en betekenisvol wordt gezien!”

**Wat waren uitkomsten van de eerste pilots met het kijkkader? Wat vonden de testers de belangrijkste opbrengst van het werken met het kijkkader?**

“Het testpanel was vooral enthousiast over het feit dat het kijkkader op diverse manieren benut kan worden. Meer analytisch, om terug te kijken en te evalueren bijvoorbeeld. Maar ook om juist vooruit te blikken en te bepalen welke nieuwe ontwikkelingen passend zijn. Het kijkkader kan zo voor heel veel verschillende doeleinden ingezet worden, van het analyseren van professionaliseringstrajecten voor docenten, tot het onder de loep nemen van een specifieke opleidingsmodule of het versterken van het zicht op leerarrangementen voor studenten.”

**Jullie hebben het Kijkkader op papier uitgegeven: een groot A3-blok met daarin 25 vellen met daarop het kijkkader om in te vullen. Ook hebben jullie een volledig gedigitaliseerde versie laten ontwikkelen. Vanwaar deze keuze?**

“Ons belangrijkste uitgangspunt voor het vormgeven van het kijkkader was dat het in de praktijk van samen opleiden een rol moet kunnen spelen. Nu is het letterlijk: scheur een papier uit het blok en ga ermee aan de slag! Of kruip samen achter de laptop of projecteer het instrument om het ter plekke samen in te vullen. De negen ijkpunten, de bijbehorende vragen en de driehoek met de pijlen structuren het denken, zowel materieel als conceptueel. Het kijkkader helpt zo om het gesprek over opleidingspraktijken op gang te brengen en richting te geven: waar zijn we tevreden over en wat willen we verder ontwikkelen?”

**Waarom zouden de lezers van onze nieuwsbrief met het kijkkader aan de slag moeten gaan?**

Het kijkkader is een ideaal middel om in te zoomen op bestaande of geplande praktijken van samen opleiden en om antwoord te krijgen op vragen zoals: wat is het doel van de activiteit? Handelen we daar ook naar? Welke verbindingen zijn er tussen theorie, praktijk en persoon? En op welke manier zijn die verbindingen krachtig? Het kijkkader is nadrukkelijk een ontwikkelinstrument, en niet een instrument ter beoordeling. Wanneer je de driehoek doorloopt, maak je de verbindingen zichtbaar en wordt helder of die verbindingen in lijn zijn met je visie, met wat je voor ogen hebt. Je komt tot een gemeenschappelijk beeld waar je vervolgens samen mee verder kan. Heel waardevol!”

Zelf aan de slag met het *Kijkkader voor praktijken van samen opleiden*?

Ga naar <https://www.platformsamenoopleiden.nl/kijkkader/>